

AR-GE LABORATUARLARI FAALİYET RAPOR

LABORATUARIN ADI:

Arkeoloji Bölümü Sualtı Arkeolojisi Anabilim Dalı Laboratuvarı

LABORATUARIN KOORDİNATÖRÜ:

Doç. Dr. Füsun TÜLEK

YÜRÜTÜLEN PROJELER (2015- 2016):

Sualtı Arkeolojisi Laboratuvarında 2015- 2016 Akademik takvimi ve 2016 Yaz döneminde 5 ayrı projenin laboratuvar ve alan çalışması gerçekleştirilmiş olup, ayrıca bilimsel toplantılara katılmış ve yayın çalışmaları da gerçekleştirilmiştir.

1. KANDIRA, MALKAYA ADASI ÖN İNCELEME ÇALIŞMASI

Kocaeli Müze Müdürlüğü önerisi ile başlayan işbirliği Kandıra sahilinde bulunan Malkaya adasının incelenmesi arkeolojik yüzey araştırması yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

Doç Dr. Füsun TÜLEK'in eş başkanlığı ve bilimsel danışmanlığında yürütülmek istenen projenin alanını yerinde görme ve inceleme yapma amaçlı Kocaeli İli Kandıra İlçesi, Bağıranlı Köyü, Sardala Koyu'nda bulunan Malkaya Adası'nı inceleme planı yapılmıştır.

Çalışmanın ilk aşamasında Kocaeli Üniversitesi Sualtı Arkeolojisi Laboratuvarı, Üniversite Merkez Kütüphanesi ve Alman Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanesi'nde bibliyografik çalışma yapılmıştır. Bölge tarihi coğrafyası, antik dönem kaynaklar, antik dönem ve ortaçağ deniz yolları gibi konular araştırılmıştır.

Araştırma Başkanının yürüttüğü bibliyografik çalışma 2016 Bahar Yarı Yılı Akademik Takvim bitimi sonrasında alanda inceleme ve belgeleme şeklinde sürdürülmüştür.

23.06.2016 günü Doç. Dr. Füsun TÜLEK başkanlığında, Kocaeli Müze temsilcisi uzman Sanat Tarihçi Ramazan SAİM, uzman arkeolog Orhan KAYA, KOÜ Arkeoloji öğrencisi Yasir ECEVİT'in katılımı ile Umuttepe Yerleşkesi'nden Öğretim üyesinin taşıtı ile Bağıranlı limanına kadar gidilmiştir. Bağıranlı Köyü sahilinde Bağıranlı limanından 3 deniz mili batıda Sardala Koyu'na ±150 m uzaklıkta bulunan Malkaya Adası'na balıkçılardan tekne kiralanarak Sardala Koyu'na geçilmiş ve ada üstüne çıkmıştır.

Ada üstünde yapılan arkeolojik yüzey incelemesinde Kocaeli Müze Müdürü ve uzman arkeologlarının önceden tespit ettiği tonozlu yapının duvar ve kemerleri görülmüştür. Ek olarak, adanın batı yarısını tümünden kaplayan en az 5 üniteli büyük bir yapı kümesi tarafımızdan tespit edilmiştir.

2. OSMANİYE ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI

Osmaniye İli ve İlçelerinde Taşınmaz arkeolojik kültür varlığı tespitine yönelik proje Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün her yıl yenilediği ruhsat ile 2005 yılından beri sürdürülmektedir. Çalışmasının verileri Sualtı Arkeolojisi Anabilim Dalı Laboratuvarı'nda değerlendirip çizim, inceleme, görsel sunum ve bilimsel yorumları Kültür ve Turizm Bakanlığı *Araştırma Sonuçları Toplantısı* isimli yayınında ve elektronik ortamda <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR,44761/arastirma-sonuclari-toplantilari.html> adresinde yayınlanmaktadır.

2016 yılı çalışma sezonu Bakanlık ruhsatı ve Kocaeli Üniversitesi bilimsel çalışma görevlendirmesi ile 18 Ağustos- 5 Eylül 2016 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Araştırmanın Yürütücüsü Doç. Dr. Füsün TÜLEK başkanlığında KOÜ Arkeoloji Bölümü öğrencileri Fatma YILMAZ ve Berrin YILDIZ'ın katılımı ile gerçekleşmiştir. Çalışmanın haritalama işlemi KOÜ Harita Mühendisliği Öğrencisi Ramazan ÇAKAR tarafından halen Sualtı Arkeolojisi Laboratuvarında sürmektedir.

2016 yılı araştırması Kadırlı ilçesi ve kuzeyinde Toros Dağları üstünde bulunan kışlak ve yaylak yerleşimlerin olduğu bölgeyi kapsamıştır.

Yöntem olarak, arkeolojik yüzey araştırmasının yaygın ve yoğun taramaları uygulanmıştır. Harita Genel Komutanlığı'ndan elde edilen haritalar, GPS ile nokta atılarak ve tespitler fotoğraflanarak çalışılmıştır. Yoğun tarama çalışmalarında mimari eleman ve yapıların ölçüleri alınmıştır.

2016 çalışmasında 4 kale, 5 ören yeri, 5 kilise, 1 lahit, 1 höyük, birçok kestel mezar, antik su sistemi ve elemanları tespit edilmiştir. Tespitler fotoğraflanıp ölçüleri alınarak belgelenmiştir. Görülen seramik parçaları incelenerek tespitlerin ait oldukları kültürler ve tarihsel dönemleri belirlenmiştir.

Çalışmada elde edilen verilerin bilimsel incelemeleri ve çizimleri 2016- 2017 Akademik Takvim boyunca Sualtı Arkeolojisi Laboratuvarı'nda devam etmektedir.

3. DÜZCE- KONURALP MÜZESİ ORFEUS MOZAIĞI BELGELEME ÇALIŞMASI

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün ruhsatı ile 2005 yılında başlayan Bithynia ve Paphlagonia Bölgeleri Mozaik Derlemesi Projesi bugüne değin

sürmektedir. Proje kapsamında 2005 ve 2006 yıllarında Düzce Konuralp Müzesi depolarında bulunan mozaikler tespit edilmiş ve konzervasyonu yapılmadan Orfeus mozaığının bilimsel çalışması yapılamayacağı yönünde değerlendirilmesi sonucu Düzce Kültür Müdürlüğü ve aracılığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne bildirilmiştir.

Geçen sürede ilgi Bakanlık Merkez Konzervasyon Laboratuvarı uzmanları mozaığın konzervasyonunu ve Müze'de sergilenmesini gerçekleştirmişlerdir. Düzce Konuralp Müze Müdürlüğü'nün daveti üzerine sergide bulunan mozaığın fotoğraflama ve ölçüm alma çalışması 2016 Haziran ayında gerçekleşmiştir. Bir Müze çalışması olarak gerçekleşen çalışmada belgelenen eserin yayın için bilimsel inceleme çalışması devam etmektedir.

4. DÜZCE- KONURALP AYNALI KÖY MOZAIKLİ VİLLA RUSTİCA KURTARMA KAZISI

Sualtı Arkeolojisi Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Füsün TÜLEK, Düzce Konuralp Müze Müdürü'nün daveti ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü onayı Aynalı Köy Mozaığı Kazısı resmi heyetine Bilimsel Danışman atanmıştır. Kazı heyetine KOÜ Arkeoloji Bölümü son sınıf Lisans Öğrencisi Berrin YILDIZ da Üniversitemizi temsilen katılmıştır.

Düzce İli Merkez İlçe Aynalı Köyü Köklük Mevkii'de, 14.09.2015 tarihli kaçak kazı ihbarı üzerine Jandarma bilgilendirmesi ile alan Kocaeli Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 17.02.2016 tarih ve 2429 sayılı Kurulu Kararı ile I. Derece Arkeolojik Alan olarak tescil edilmiştir. 5 Açma açılarak kazısı yapılan alanda duvarları kısmen ayakta birbiri ile ilişkili plan özellikleri gösteren yapı birimleri ortaya çıkarılmıştır. Kazılar sürecinde açmalar birleştirildiğinde birbiriyle ilişkili birimleri olan bütünlüklü bir plan özelliğine sahip bir yapı üniteleri ile birlikte açığa çıkarılmıştır.

Yapı, atrium- avlusu ve yaşam birimleri olan zemin mozaikleri ile bezeli bir villa rustika- antik çiftlik evi olarak tanımlanmıştır. Sikke ve çanak çömlek buluntularının dönem ve tarihlenmesi zemin mozaığının biçime dayanan tanımlama ve tarihlenmesine destek vermektedir. Yapının M.S. dördüncü yüzyıl ve geç beşinci yüzyıllara tarihlenen 2 yapım evresi olduğu ve yapıldıktan sonra eklemeler ve değişiklikler yapıldığı anlaşılmıştır.

5. ORTAÇAĞ SERAMİKLERİNİN İNCELENMESİ

Çalışma, Osmaniye İli Arkeolojik Yüzey Araştırması buluntuları arasında etütlük Ortaçağ sırlı seramiklerinin incelenmesini kapsamaktadır. *Işık (IM) ve taramalı elektron mikroskobu (SEM) kullanılarak seramik malzemelerin incelenmesi* çalışması Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü Elektronik ve Işık Mikroskobu Laboratuvarı'nda 2016 Bahar ve Yaz dönemleri boyunca sürmüştür. Devam eden çalışma, Fen-Ed. F. Arkeoloji Bölümü ve Mühendislik F. Metalurji ve Malzeme Müh. Bölümü Öğretim

Üyeleri işbirliği ile gerçekleşmektedir. Çalışma ekibi Doç. Dr. Şeyda POLAT, Doç. Dr. Füsün TÜLEK, Yrd. Doç. Dr. Hakan ATAPEK, Arş. Gör. Gülşah AKTAŞ, Arkeoloji Öğrencisi Orhan KAYA, Kadircan TAŞDEMİR çeşitli süreçlerine katılmışlardır.

BİLİMSEL TOPLANTILAR VE YAYIN ÇALIŞMALARI

2015- 2016 Akademik Yıl boyunca altı ayrı uluslararası ve ulusal bilimsel toplantıda bildiri sunulmuş ve bir ulusal toplantıda Suatlı Arkeolojisi Oturumu düzenlenmiştir.

Bilimsel Yayınlar:

1. Füsün TÜLEK, Les latrines des monuments seldjoukides et mamelouks de Cilicie, *Lieux d'hygiène et lieux d'aissance en terre d'Islam*. Médiévales 70, 2016: 129- 148. Paris.
2. Füsün TÜLEK- Ahmet MERCAN, Pysches and Erotos Rowing Boats and Fishing, “*Man kann es sich nicht prächtig genug vorstellen*” *Festschrift für Dieter Salzmänn*. Band II. Derleyenler, Holger Schwarzer, H. –Helge Nieswandt. Padberg.
3. B. GENÇ ÖZTOPRAK, M.A. SINMAZ, F. TÜLEK, Composition analysis of medieval ceramics by laser-induced breakdown spectroscopy (LIBS) *Applied Physics A* 122(5) · May 2016. (DOI: 10.1007/s00339-016-0085-9)
4. Füsün TÜLEK, Late Roman Ceramics of the Deli Halil Settlement in the East Cilicia Plain, *KERAMOS, Ceramics: A Cultural Approach*. İzmir. 2015: 238- 242; 336- 339.
5. Füsün TÜLEK, 2014 Yılı Osmaniye Arkeoloji Çalışmaları, *33. Araştırma Sonuçları Toplantısı* 2. 2016: 379- 386.
6. Füsün TÜLEK, Birgül ÖĞÜT, The Iron Age in East Plain Cilicia – A First Assessment of The Iron Age Pottery From The Osmaniye Survey, *TUBA-AR (Türkiye Bilimler Akademisi Araştırma Dergisi)*. 16. 57- 79, 2015.

Bilimsel Etkinlikler:

1. *XIth AIECM Congress On Medieval and Modern Period Mediterranean Ceramics*. 19- 24 Ekim Antalya.
2. *Geçmişten Geleceğe Halet Çambel 100 Yaşında Sempozyumu*. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi. 6- 8 Nisan 2016 Osmaniye.
3. *Uluslararası Antik Dönemde Akdeniz’de Kırsal ve Kent Sempozyumu*. Mersin Üniversitesi Kilikia Araştırma Merkezi KAAM. 7- 9 Nisan 2016
4. *10th ICAANE- International Congress on the Archaeology of Ancient Near East*. 25- 29 April, 2016 Orea, Avusturya Bilimler Akademisi, Viyana, Avusturya.
5. *Her Yönüyle Osmaniye Sempozyumu*, 3- 5 Mayıs 2016. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi. Osmaniye.
6. *Mavi Paylaşım Toplantısı 2016 Suatlı Arkeolojisi Oturumu*. 6 Mayıs 2016. Kocaeli.
7. *37. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Erzurum, 11-15.05.2015